

Berenbos Bosnië

Komt er na het onderzoek naar gevangen gehouden beren een berenopvang in Bosnië?

Gobi beer

In de uitgestrekte en dorre vlaktes van de Gobi woestijn leeft een mysterieuze beer: de Gobi beer.

Kavels

Sinds 2002 bestaat de sponsoractie 'vrienden van Het Berenbos': samen een kavel kopen!

Herfst

De beren beginnen heerlijk rond te worden, en ook hun vacht wordt steeds dikker. Het is herfst!

www.BEARSinMIND.org

NOVEMBER 2019

Deze Berekrant is een uitgave van BEARS in MIND - Stichting voor beren

Berekrant

103

Afscheid van Keta

Wat op 8 augustus begon als een routine controle van oude berin Keta eindigde enkele uren later met het trieste besluit om haar in te laten slapen. Wat een klap voor alle betrokkenen! Maar de scans toonden aan dat Keta verregaande artrose en botdegeneratie in de nekregio had. Erg pijnlijk en ongeneeslijk. Ook bleek een tussenwervel in de ruggengraat bijna verdwenen. Dat maakte alles direct duidelijk: deze beer moet een lijdensweg bespaard worden. En hoewel zo'n beslissing dan veel pijn doet, is het tevens ook een keuze waar iedereen achter kon staan. Keta is 31 jaar oud geworden.

Berenhel Kormisosh

Keta had een traumatisch verleden: Samen met Mincho kwam ze in juni 2015 naar Het Berenbos, vanuit het voormalige fokstation voor de jacht Kormisosh, in Bulgarije. Deze 'berenhel' bestond uit een lange rij betonnen bakken waar beren werden gefokt om later te worden uitgezet in een afgesloten gebied, waar ze door 'jagers' konden worden geschoten. De aankomst van beide beren betekende het einde van Kormisosh, want Keta en Mincho waren de laatste bewoners. De deuren van deze trieste plaats werden gesloten om nooit meer open te gaan.

In Het Berenbos

Tijdens het transport en haar eerste maanden in Het Berenbos verbaasde Keta iedereen door haar rustige en zelfverzekerde houding. Maar haar traumatische verleden eiste toch zijn tol. Keta trok zich steeds vaker terug op haar vertrouwde plekje, het buitenverblijf achter in Het Berenbos. Ze schitterde nog even in de TV serie 'Het echte leven in de dierentuin', waar te zien viel hoe de diervverzorgers probeerden haar te stimuleren. Alle pogingen ten spijt vertoonde Keta steeds hetzelfde gedrag. De scans maakten duidelijk waarom.

Op deze trieste plek leefde Keta een groot deel van haar leven. Kormisosh stond bekend als de 'berenhel op aarde'.

Toen Keta in Het Berenbos arriveerde, was haar rustige gedrag een verademing. Ze onderging alles heel kalm.

Keta hield ervan om te schuren tegen de boom voor haar vaste plek in Het Berenbos. Mincho was er dan meestal bij.

BEREWEETJE

Er zijn nog maar zo weinig Gobi beren in het wild dat hun beschermingsstatus 'kritiek' is.

KNUFFELS!

Bears in Mind heeft nieuwe knuffels in de aanbieding. De kleine SUPER SOFTIES serie is berezacht en geschikt voor jongere kinderen. Voor de oudere kinderen zijn er de CLASSIC en de PLAN serie. De knuffels zijn verkrijgbaar via onze webshop of via de bestelbon op pagina 11.

www.BEARSinMIND.org

De blik van Philipp Jordan

BOSNIË EN BEREN

Bears in Mind is al langere tijd actief in Bosnië en Herzegovina (B&H). We hebben een bewustwordingscampagne ondersteund om beren in een positiever daglicht te stellen en het harmonieus samenleven tussen mens en beer te promoten. Via de Bear Alert database zijn wij al langere tijd op de hoogte van de erbarmelijke omstandigheden waarin beren in Bosnië zich bevinden. Er is uitvoerig onderzoek gedaan naar de situatie van beren in gevangenschap, met name in privébezit, waar ze vaak in een kooi zijn opgesloten als attractie naast een restaurant of bijvoorbeeld gevangen zitten in een achtertuin. Alle verzamelde gegevens zijn samengevat in een rapport dat gebruikt wordt om bij de relevante ministeries te pleiten voor verdere acties en mogelijke vestiging van een berenopvangcentrum op het grondgebied van Bosnië en Herzegovina.

Stappenplan

De registratie van illegaal en legaal gehouden beren in Bosnië en Herzegovina is een eerste stap op weg naar de ontwikkeling van een berenopvang annex educatief centrum. Om dit te verwezenlijken, is het noodzakelijk om eerst een haalbaarheidsstudie te maken. Hiervoor

zijn enkele cruciale stappen nodig. Gezien de ingewikkelde politieke situatie in het land, dat bestaat uit de Servische Republiek en de Federatie Bosnië en Herzegovina, moet er worden vastgelegd dat dit project de steun ontvangt van beide overheden. Daarnaast zal er goedkeuring moeten komen voor het vervoer van beren van de ene entiteit naar de andere, afhankelijk van de uiteindelijke locatie van het centrum (dus van de Servische Republiek naar de Federatie Bosnië en Herzegovina of vice versa). Ook alle jachtorganisaties die de wilde beren beheren moeten akkoord gaan. Daarnaast is een uitgebreid financieel plan voor de oprichting van het 'Bear Sanctuary and Educational Centre in B&H' een vereiste.

Beer in achtertuin

Stand van zaken

De inventarisatie van de beren in gevangenschap in Bosnië en Herzegovina in 2018 leverde een lijst op van 11 bruine beren. Aan het einde van dat jaar werden nog twee beren geregistreerd, waardoor het totaal uitkwam op 13 beren. Hiervan worden er negen illegaal gehouden en zitten er vier in geregistreerde diertuinen. In 2019 zijn er nog eens twee jonge beren geregistreerd. De noodzaak voor een opvangcentrum voor bruine beren is dus onomstreden. Op dit moment vinden diverse meetings met de verantwoordelijke ministeries plaats, met tot op heden overwegend positieve resultaten. Ook de jachtverenigingen staan achter het plan voor een opvangcentrum voor beren en hebben hun volledige medewerking toegezegd. Wordt vervolgd...

Beren onderzoek

Gesprek met het ministerie

Beer bij viskwekerij

Ingrid Vermeulen
directeur

Bears in Mind

Beren in opvangcentrum: de beer is los!

De beer is los; zo gedragen de drie bevrijde beren zich in Ierland in ieder geval wel! Wat geweldig om ze te zien genieten in hun nieuwe verblijf in Ierland! Vol plezier verkennen de drie van origine Litouwse beren de natuurlijke omgeving waar ze nu gewoon weer beer mogen zijn. Samen met Natuurhulpcentrum Opglabbeek hebben we de drie beren van België, waar ze tijdelijk verbleven, naar Ierland getransporteerd. Voordat ze in België verbleven, zaten de drie bruine beren in kleine betonnen kooien zonder groen of ander natuurlijk materiaal. Meer hierover, en andere bear alerts, leest u op pagina 9.

Maar plezier, enthousiasme, genieten... zijn dat wel emoties die je aan een beer kunt toeschrijven? Hoe knuffelbaar beren er ook uitzien, menselijke emoties kun je beter niet aan een dier toeschrijven. Emotie is in deze branche een dunne lijn. Zo verscheen onlangs in de media een bericht dat grizzly's in Canada verhongeren. Het nieuws was de wereld geholpen door een fotograaf en gebaseerd op een veel te mager vrouwtje bij een rivierbedding. We hebben direct contact opgenomen met onze Canadese collega's en

zij verzekeren ons dat het met de algehele grizzly populatie prima gaat. In Canada is er genoeg ruimte om voldoende voedsel bij elkaar te zoeken voor de winterrust. De fotograaf handelde op basis van emotie. Want het is natuurlijk verschrikkelijk om te zien dat een dier de volgende lente niet zal gaan halen. Het zegt echter niets over alle andere grizzly's verderop in het woud. Op feiten baseren, observeren en gedegen onderzoek doen, dat is waarom Bears in Mind al meer dan 25 jaar over de hele wereld hét kennisinstituut is als het gaat om de bescherming van beren. Dat neemt niet weg dat het fantastisch blijft om de drie beren in hun prachtige verblijf bezig te zien! En dat we trots zijn op deze reddingsactie, die we mede dankzij uw hulp hebben kunnen volbrengen! Wilt u ons werk een extra steuntje geven? Gebruik dan de bijgevoegde acceptgiro om een bijdrage over te maken, of maak via internetbankieren een gift over naar NL26TRIO0254692664. Alvast hartelijk dank en veel leesplezier gewenst!

Een beregroet,
Ingrid

DE ZELDZAAMSTE BEER OP AARDE

Diep in het zuidwesten van Mongolië, in de dorre schaduw van het Altaj gebergte, leeft een weinig bekende beer op de rand van uitsterven. In de Gobi woestijn komt een groot aantal bedreigde wilde dieren voor, maar de Gobi beer (*Ursus arctos gobiensis*, een ondersoort van de bruine beer) is een van de meest bedreigde dieren ter wereld. Wetenschappers schatten dat er slechts 22 tot 30 van deze beren over zijn, allemaal in het wild, waar ze door de opwarming van de aarde geconfronteerd worden met slinkende watervoorraden.

Ontdekking

In de jaren twintig van de vorige eeuw werd de beer voor het eerst ontdekt door een Russische expeditie. Tot die tijd wisten alleen enkele lokale bevolkingsgroepen van het bestaan af. In 1943 bevestigde een Mongools-Russisch team de eerste waarnemingen. In 1953 hadden lokale wetenschappers al enkele studies uitgevoerd en met succes gepleit voor een jachtverbod. De regering in Mongolië stichtte al in 1975 een speciaal nationaal park van 52.000 m² kilometer: het 'Great Gobi Strictly Protected Area' (GGSPA).

Klimaatverandering

Toch worden veel diersoorten in de Gobi, de grootste woestijn van Azië, met uitsterven bedreigd. Jaarlijks valt er slechts 50 millimeter neerslag. De slinkende watervoorraden door klimaatverandering hebben een enorme impact en veroorzaken voedseltekorten voor wilde dieren. Wetenschappers zijn het er niet over eens of de mens of de klimaatverandering ervoor heeft gezorgd dat de beer zich de afgelopen jaren verder in de woestijn heeft teruggetrokken. Maar waarnemingen zijn nu beperkt tot een paar bergketens in de buurt van de Chinese grens. De aanwezigheid van bomen langs afwateringen en bij enkele bronnen duidt erop dat er waarschijnlijk in het verleden meer water was. Sommige van die plaatsen hebben geen jonge bomen meer; een aanwijzing dat verdwijnend water de grootste bedreiging is voor dieren in de Gobi.

Moeilijke omstandigheden

Budgetbeperkingen en extreme omstandigheden in de Gobi zijn de belangrijkste uitdagingen voor onderzoek en het opstellen van een berenbeschermingsplan. Het aanvullende voedingsprogramma van de overheid, gelanceerd in de jaren tachtig, is van cruciaal belang. Volgens onderzoekers en parkwachters die het leefgebied van de beren monitoren, zijn de beren sterk afhankelijk van de voedseltruggen wanneer ze in de lente uit winterslaap komen, voordat hun natuurlijke voedsel is gegroeid. Deze voedsellocaties worden nu ook gebruikt door onderzoekers, die gegevens verzamelen met cameravallen.

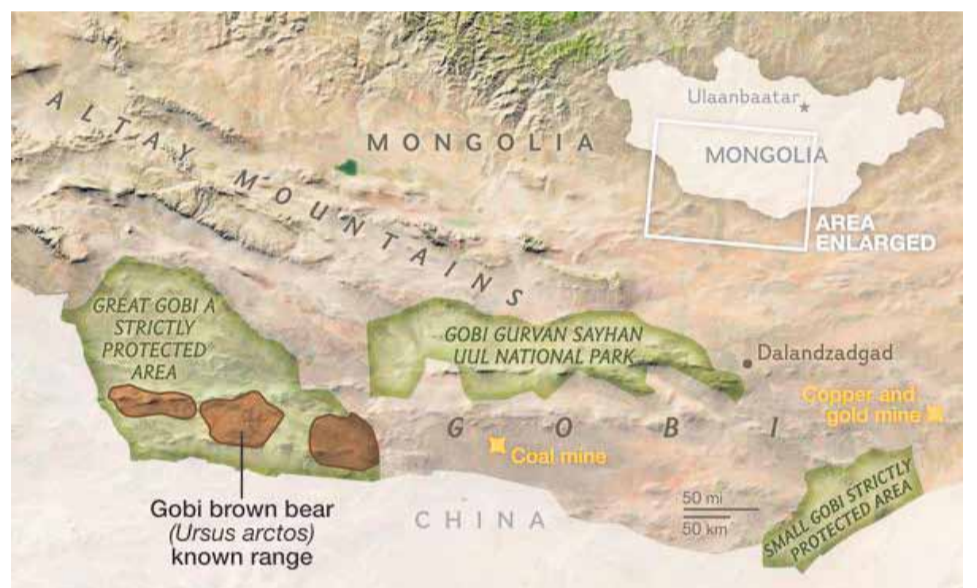
De toekomst

Dit alles zorgt ervoor dat wetenschappers sceptisch zijn over de overlevingskansen van de beer. In 1998 voorspelde een onderzoeker dat de Mazaalai tegen 2010 zou zijn uitgestorven. Maar andere wetenschappers, zoals de Amerikaan Harry Reynolds die het onderzoek naar deze beren sinds 2005 leidt, blijven positief. "We kunnen beter leven met hoop dan zonder hoop. De Gobi beren hebben zich in de aanpassing aan hun barre omgeving zeer veerkrachtig getoond en als ze dat met slechts een klein beetje hulp blijven doen, is dat het sprankje hoop waar we naar op zoek zijn." aldus Reynolds.

In een volgende Berekrant zal een interview staan met Harry Reynolds over de Gobi beer.

De Gobi beer in zijn habitat

Harry Reynolds

Mazaalai

De Gobi beer, of Mazaalai, zoals de beer in het Mongools wordt genoemd, is ongeveer zo groot als zijn Europese soortgenoot. Het is de enige beer die is aangepast aan een woestijnklimaat. Gobi beren zijn bijzonder omdat ze in een omgeving kunnen leven waarin geen andere beer dat kan. Gobi beren zijn voornamelijk vegetarisch en afhankelijk van een dieet van wilde rabarberwortels, bessen, wilde ui en andere woestijnplanten. Hoewel vergelijkbaar in grootte met andere bruine beren, betekent de schaarse voedselvoorziening dat ze veel minder wegen. Door hun schuwe en teruggetrokken karakter, lage aantallen en de onmetelijkheid van hun onherbergzame leefgebied is er zeer weinig bekend over de Mazaalai.

DE VRIJWILLIGERS VAN BEARS IN MIND

Bears in Mind is een kleine stichting die dankzij de hulp van haar trouwe donateurs en vrijwilligers in staat is beren in het wild te beschermen en beren in nood te helpen. Graag laten wij u kennis maken met onze vrijwilligers, die u misschien wel eens ontmoet heeft bij de informatiestand in het midden van Het Berenbos. Hier geven zij informatie over beren, delen Berekranten uit en verkopen leuke spulletjes waarmee u de beren kunt steunen. Graag zetten we Sjaak Philippi in de spotlights!

Sinds wanneer werk je voor Bears in Mind?

Sinds mijn pensionering in april 2018 werk ik met heel veel plezier voor Bears in Mind en met leuke collega vrijwilligers: Willem, Anita, George, Marjan, Sophie en Leo.

Hoe ben je ertoe gekomen om een berenstichting te gaan helpen?

Voordat ik met pensioen ging dacht ik na over de invulling van al die vrije uren die in het verschieft lagen. Leo, die ik ken vanuit het Apostolisch Genootschap, vertelde enthousiast over Bears in Mind. Daarna verdiepte ik me in de organisatie en heb toen direct gesolliciteerd. Het gesprek met Bert de Smidt was leuk en positief. Natuurlijk kende ik Ouwehand en Het Berenbos al. We kwamen er destijds met de kinderen en nu met de kleinkinderen.

Wat vind je het leukste om als vrijwilliger te doen?

Ik heb een commerciële achtergrond en dat betekent dat ik enerzijds de contacten met alle mensen en kinderen heel leuk vind. Anderzijds probeer ik zoveel mogelijk artikelen die ook in de webwinkel te koop zijn aan de man te brengen. En dat lukt goed.

Je hebt natuurlijk veel boeiende contacten met donateurs en dieren tuinbezoekers. Kun je een gesprek noemen dat je echt is bijgebleven?

Tja, meerdere gesprekken eigenlijk! Het treft me steeds hoeveel mensen er begaan zijn met het lot van dieren in het algemeen en van beren in het bijzonder. En dat gevoel geven ze ook weer door aan hun kinderen. Kinderen met bijzondere talenten bijvoorbeeld zijn dan zo blij met hun nieuwe knuffelbeer of T-shirt.

Wat vind je van Het Berenbos?

Heel leuk! We krijgen veel complimenten van bezoekers over de opzet van het bos en de

ruimte voor de dieren. Het verbaast mensen dat beren en wolven samen in het park leven. Het speciale loop/touw pad boven het bos wordt veel gebruikt. Mijn kleindochter vindt dat prachtig. Ook de TV serie die afgelopen zomer op NPO 1 te zien was, heeft de bekendheid van Het Berenbos veel goed gedaan!

Heb je nog een favoriete Berenbos beer?

Nee hoor, geen favoriete beer. Allemaal even leuk. Ik heb wel te doen met Mincho die

nog steeds in de buurt van de quarantaine verblijven leeft.

Welke boodschap wil je de lezers van de Berekrant meegeven?

De boodschap is dat we heel erg blij zijn met alle vormen van ondersteuning die we als stichting mogen ontvangen. Blijf daar alstublieft mee doorgaan!

Sjaak, ontzettend bedankt, wij hopen dat je nog lang vrijwilliger bij Bears in Mind blijft!

CardShop PRINT & DRUKWERK

INTERNETSITES
PRODUCTFOTOGRAFIE

ONTWERP

PRINT- EN DRUKWERK

GEBOORTE- HUWELIJK-
EN DANKKAARTEN

WORKSHOP HAND LETTEREN

FIJNE feestdagen

Data, info en reserveren via www.handletter-kalender.nl
Volg ons op facebook/instagram
Vooraf aanmelden • Locatie: CardShop Tiel

WEERSTRAAT 34-4001 LD TIEL (CENTRUM)
WWW.CARDSHOP.NU

Winnaar prijsvraag

Tijdens het afgelopen Berefeest (zie ook pagina 7 van deze krant) konden bezoekers deelnemen aan de door imker Cor Vernooij georganiseerde prijsvraag. Er viel een grote emmer honing te winnen. Uit alle deelnemers trok Cor de winnaar, en dat was Marjan Franken. Marjan is ook al jaren actief als vrijwilliger voor Bears in Mind. De trotse winnaar bepaalde ook direct een bestemming voor de honing: de beren! Die zullen ongetwijfeld gaan smullen van deze superlekkere honing!

SAMEN EEN STUKJE BERENBOS KOPEN

In de loop der jaren hebben heel veel mensen met een actie, schenking, inzameling of andere manier geld ingezameld voor Bears in Mind en de beren. Denk aan scholieren die een sponsorloop hielden, teddyberenmakers die beren verkochten, of jubilarissen die geen cadeau maar een bijdrage voor het goede doel vroegen. Stuk voor stuk prachtige initiatieven waar wij alle schenkers enorm dankbaar voor zijn. In deze Berekrant brengen wij één zo'n actie graag weer onder de aandacht, namelijk de 'Vrienden van Het Berenbos'. Gebaseerd op het simpele principe om de aanschaf van een stukje Berenbos door een groep berenvrienden te laten bekostigen.

De oorsprong van de Vrienden van Het Berenbos is terug te brengen naar een bezoek dat Bas Jager en Marja Diesveld op 1e Kerstdag 2002 aan Ouwehands Dierenpark brachten. Het Berenbos maakte een enorme indruk, en Marja en Bas wilden iets betekenen voor de bewoners. Op een bord lazen ze dat de

beren gesteund konden worden door een stukje Berenbos te kopen. Maar goedkoop was dat niet. En als vanzelf ontstond het plan om met zoveel mogelijk mensen kavels van Het Berenbos te kopen, waarbij iedereen maar een kleine bijdrage hoefde te leveren. Immers, vele handen maken licht werk. Vanaf € 12,50 kon men al deelnemen en Vriend van Het Berenbos worden. Op deze manier werden er in de loop der jaren maar liefst veertien kavels bij elkaar gespaard! Maar de laatste jaren merkten Marja en Bas een grote terugloop in de aanmeldingen. Daardoor loopt dit leuke initiatief helaas de kans om roemloos ten onder te gaan. Maar dat zou zonde zijn!

Daarom willen we de Vrienden van Het Berenbos op deze manier nog een keer onder de aandacht brengen van de vele trouwe berenbeschermers. Wie weet zijn er genoeg mensen bereid om ervoor te zorgen dat er nog een vijftiende kavel kan worden aangeschaft! Het zou een mooie kroon op het werk zijn. We vroegen Marja en Bas wat hiervoor nodig is.

Allereerst heel veel dank voor jullie geweldige actie! Hoe zijn jullie destijds begonnen?

Het Berenbos en vooral de verhalen van de beren maakten indruk. We hebben de sponsoractie eigenlijk dezelfde dag opgezet. Het doel was om in eerste instantie één kavel bij elkaar te krijgen, maar dit liep, gelukkig, veel beter dan we hoopten. Er worden geen kosten gemaakt, want alles hebben we gratis gekregen in ruil voor wat reclame op de website. Hierbij moet je denken aan de websitenaam, hosting en de formulieren.

In de loop der tijd hebben ontzettend veel mensen jullie initiatief gesteund. De website stroomt werkelijk over van de warme reacties. Zijn er deelnemers die een speciale plek in jullie hart hebben veroverd?

Natuurlijk zijn de deelnemers die regelmatig

meedoen speciaal, maar eigenlijk geldt dat voor iedereen die meedoet!

Eigenlijk hadden jullie al besloten te stoppen met de sponsoractie. Waarom wilden jullie toch nog doorgaan?

We hopen toch het 15e kavel vol te krijgen en misschien nog wel veel meer. We hopen dat er meer berenliefhebbers voor een klein bedrag een kavel willen sponsoren. De beren hebben het nodig.

Wat hebben jullie nodig om nog een vijftiende kavel aan te kunnen schaffen?

We hebben nog 30 sponsors nodig voor het 15e kavel. Maar meer mag natuurlijk altijd!

Hoe werkt de verloting van kaartjes voor Ouwehands Dierenpark?

Er zijn twee mogelijkheden. Of we verloten kaartjes onder alle 'vrienden' als men zich aanmeldt, of we hebben een tijdelijke actie waarbij wij kaartjes beschikbaar stellen voor nieuwe sponsors (zolang de voorraad strekt natuurlijk).

Als jullie terugkijken op al die jaren die jullie bezig zijn geweest met deze actie, wat is dan het gevoel dat jullie hebben?

We vinden het fijn dat er al zoveel mensen hebben meegedaan, sommigen zelfs meerdere

Nieuws!

Holenbeer

Meer dan 100.000 jaar geleden zwierven enorme holenberen over het Europese continent. Deze zoogdieren waren groter dan de huidige Europese bruine beer en kenden een voornamelijk herbivoor dieet. Maar ongeveer 20.000 jaar terug stierf de soort plotsklaps uit. Nog steeds is niet helemaal duidelijk wat de oorzaak hiervan is geweest. Zeker is dat de klimaatverandering als gevolg van de laatste ijstijd zorgde voor een daling in het voedselaanbod. Een recente studie uit Scientific Reports, uitgevoerd door onderzoekers onder leiding van Verena Schünemann van de Universiteit van Zürich, toont echter aan dat de rol van de moderne mens waarschijnlijk groter is dan gedacht. Voor het onderzoek werden 59 holenbeer skeletten onderzocht op mitochondriaal DNA (het DNA waarmee de oorsprong van een soort via de moederskant kan worden achterhaald). Daaruit bleek dat de ondergang van de holenbeer zo'n 40.000 jaar geleden begon, precies op het moment dat Homo sapiens zich in Europa ging vestigen. De moderne mens gebruikte beter ontwikkelde jachtmethoden en was eerder geneigd holenbeergebied te betreden dan de Neanderthalers, die al geruime tijd in hetzelfde gebied als de holenberen leefden, voor de komst van Homo sapiens.
Bron: smithsonianmag.com

keren. Ook de bedrijven die diensten beschikbaar stellen zijn wij natuurlijk zeer dankbaar.

En om af te sluiten: welke oproep willen jullie doen aan de lezers van de Berekrant?

Kijk eens op www.vriendenvanhetberenbos.nl en als het kan: doe mee met deze actie. De beren hebben u nodig!

Uw mooiste cadeaus vindt u in de Tinwinkel in Rhenen (de grootste van Nederland)

Tinboerderij G.J. de Geest

Addenshoeve 4, 3911 TG Rhenen • Telefoon (0317) 61 29 58
E-mail: Tinboerderij@hetnet.nl • Internet: www.tinboerderijdegeest.nl

KINDERPAGINA

BEARS
in
MIND

BERENBOS

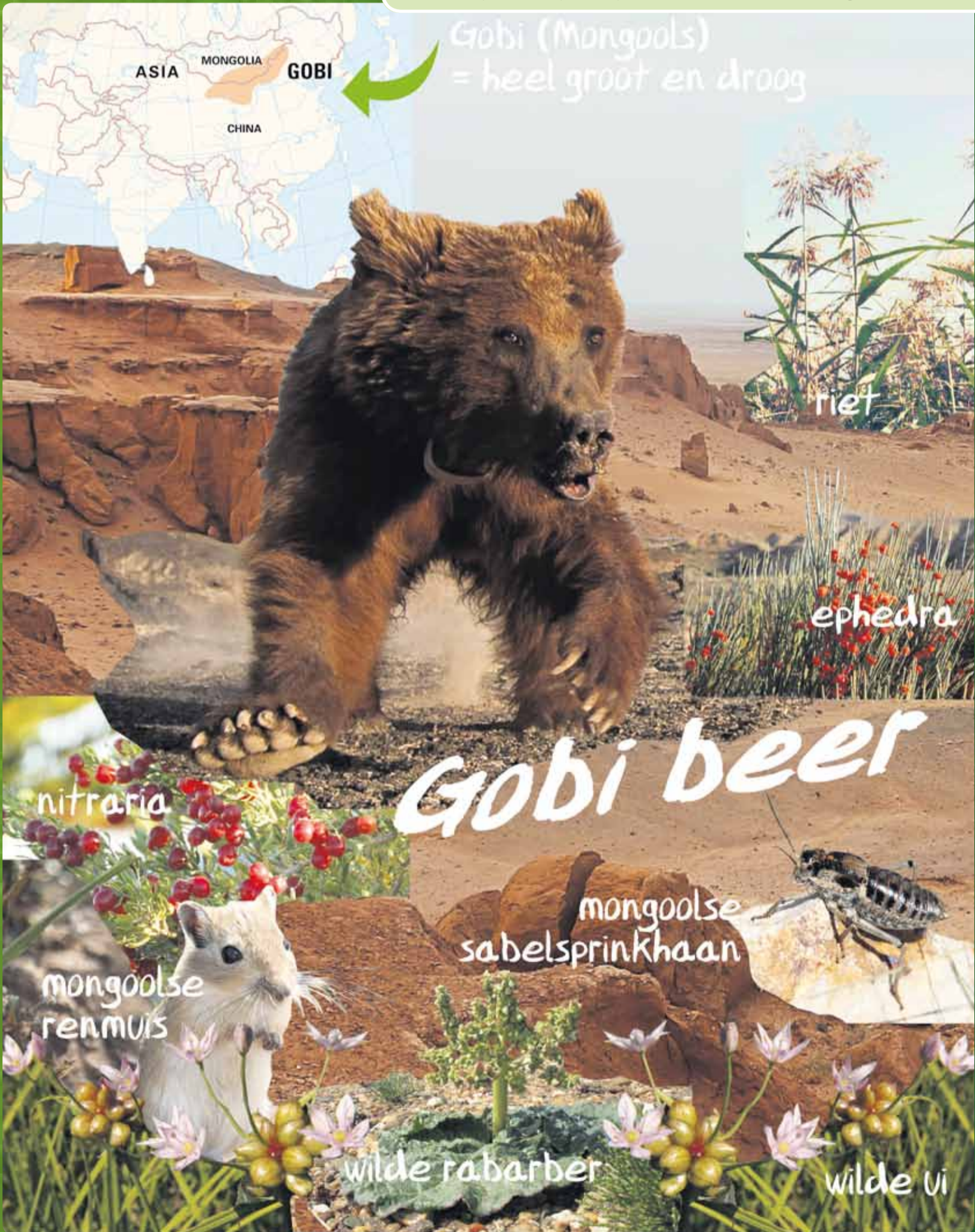
AVONTUUR

Het leven van een Gobi beer

Je zult maar een Gobi beer zijn... dat valt echt niet mee! Niet alleen is de woestijn ontzettend dor, de temperaturen kunnen ook enorm schommelen. Waar het in de zomer bijna 50 °C kan worden, is het in de winter soms wel min 40 °C. De wind raast vaak door de zandduinen en water is alleen te vinden bij de enkele oases die de woestijn telt. En je kunt je

voorstellen dat het best moeilijk is om voedsel te vinden in zo'n extreme omgeving. Toch lukt het de Gobi beer om te overleven. Hij eet voornamelijk plantaardig voedsel zoals rabarber wortels, wilde uien, bessen en zeedruif, maar af en toe gaat een knaagdier of een lekker insect er ook wel in. Door het karige dieet is de Gobi beer vrij klein. Maar wel erg stoer!

BEREFEEST ZONDAG 25 AUGUSTUS

Ook tijdens deze editie van het Berefeest hadden we niet te klagen over het weer; zondag 25 augustus was een zonovergoten dag met tropische temperaturen. Het thema dit jaar was 'Beren en bijen', en in Karpatica kon je direct aan de slag door je eigen bijenhotel te bouwen. Met behulp van leem, bamboe stengels, wat blaadjes en een stukje touw werd een simpele bloempot omgetoverd tot een bijenoase. In de burcht was een fantastische stand van kwekerij De Bolderik met de meest uiteenlopende biologisch gekweekte zaden van bloemen waar bijen dol op zijn. Daarnaast gaf imker Cor Vernooij uitleg over het leven van de honingbij. Vele bezoekers luisterden geboeid naar de enthousiaste verhalen van Cor en kochten ook een potje heerlijke honing. Bears in Mind gaf informatie over het project 'The Bears and the bees', waarmee bijenkolonies in Slowakije worden beschermd tegen de beren, en de lokale bevolking begrip leert op te brengen voor de beren. Om 15:00 uur was het tijd voor het voeren van de zelfgemaakte berenhapjes. Een heel team diervverzorgers, onder leiding van TV-

persoonlijkheid Dorine, begeleidde alle kinderen naar de brug van Het Berenbos. Daar werden alle met honing, pindaakaas en zaadjes gevulde dennenappels aan de beren gevoerd. Vooral Björna zat vol ongeduld te wachten tot ze de honing van de dennenappels kon likken. Spindoctor Spitsmuis was ook van de partij en maakte iedereen enthousiast met de grote 'Beren en Bijen Quiz'. En daar kon je nog wat van leren ook! De bekende Berebroodjes van bakker Van Ledden van Bakkerij 't Haverland uit Veenendaal waren er ook weer. Elk jaar maakt de bakker deze overheerlijke broodjes, en dit keer deed hij dat zelfs in zijn vakantie! De spelletjes zoals het ringwerpen waren drukbezet, en er werden flink wat buttons gemaakt. En hoewel de temperatuur 's middags boven de 30 graden uitkwam, liepen ook de Fursuiters door Het Berenbos. Vele mensen gingen met deze zachte vrienden op de foto. Om het af te ronden kon je ook nog prachtig geschminkt worden. Wij danken iedereen die aan dit Berefeest heeft meegewerkt, het was een beregezellige dag!

Björna met dennenappel

Schmink

Berenhapjes maken

Bijenhotel maken

• ERIC SNELLEMAN

BERENBOS AVONTUREN

WWW.RODE-EGEL.NL

'JAJEKER! WE ZIJN NIET DIK, WE ETEN OM DE WINTER DOOR TE KOMEN ALS JE NU FIJN MEEDOET BEN JE NOG OP TIJD!'

KAVELTJE 4 BRENGT GELUK

Wie: Bart Desmet van bartcoaching.be
Heeft kavelkje 4 cluster 1 gekocht.

Teksten:

Kavel 367: Mensen zijn net als dieren.

Kavel 368: Maar alleen de mens hangt de beest uit.

Kavel 406: Ook beren praten om er uit te komen.

Kavel 407: bartcoaching.be -personal coach-

Bears in Mind kwam voor het eerst via Facebook met Bart in contact. Bart wilde graag weten welke beer op een foto stond die hij in 2014 in Het Berenbos nam. Na enig speurwerk concludeerden wij dat het Niki betrof. Van de foto heeft Bart een kunstzinnige tatoeage laten zetten. Kort daarna gaf Bart aan dat hij graag een bruine beer wilde adopteren. Helaas zijn alle beren op dit moment al geadopteerd. Maar Bart schakelde snel en bleek zeer gecharmeerd van een kavelkje 4. Een kavelkje 4 is een cluster van 4 kavels van Het Berenbos. Net zoals het vinden of krijgen van een klavertjevier als een geluksbrenger wordt gezien, vormt het kavelkje 4 een bron van voorspoed. Aan elk kavelkje 4 wordt een unieke gelukswens gekoppeld. Deze wens wordt op onze website en op de kavelborden geplaatst. De teksten van Bart maakten toch wel nieuwsgierig. Daarom een aantal vragen aan Bart om zijn motivatie(s) te achterhalen:

Hoe bent u ertoe gekomen een tatoeage van een beer te laten zetten?

Ik vind beren een goed voorbeeld van hoe een populatie het voor elkaar kan hebben. Ze weten van elkaar hoe ze het beste communiceren, bij wie ze uit de buurt moeten blijven, welke skills ze dienen door te geven aan de cubs, enz. Als personal coach ben ik dagelijks geconfronteerd met de manier hoe de mens dit aanpakt. Mensen maken het zo moeilijk. Waarom kunnen wij het niet voor elkaar krijgen? Dit intrigeert me. Een bruine beer is voor mij een symbool van moed, trouw, en vriendelijkheid. Ik heb er ook heel specifiek voor gekozen om een rustig beeld te laten tatoeëren. Ik vind het zo spijtig dat een beer op foto's en in films altijd als de brullende agressor afgebeeld wordt. Zo zijn ze niet. Agressie gaan ze liever uit de weg want dat kost teveel energie; zinloze energie.

De tekst voor de gelukswens is niet bepaald alledaags. Wat wilt u hiermee precies zeggen?

Bij de eerste twee zinnen hoop ik de lezers uit te dagen om eens stil te staan bij de vraag wie eigenlijk de echte agressor is. Is het de 'Brullende Beer' of 'Het geëvolueerde dier: De

Mens'? De andere twee zinnen sluiten aan bij mijn beroep als personal coach. Beren hebben het zo goed voor elkaar. Het zijn solitaire dieren, en toch is er zelden 'oorlog' in de beperkte ruimte van Het Berenbos waar ze met z'n negenen samen leven. Daar kan een mens nog veel van leren, als hij tenminste de moeite doet om eens echt na te denken.

U heeft tevens op de kavelborden laten plaatsen dat beren ook praten om er uit te komen. Wat bedoelt u hiermee?

Elk dier praat. Elk dier heeft een taal. Ga bijvoorbeeld maar eens kijken naar de verhalen die mieren en bijen aan elkaar vertellen. Mensen praten ook maar gaan veel te veel belang hechten aan 'het woord' in die taal. Tachtig procent van de menselijke communicatie is non-verbaal, maar daar staan we zelden bij stil. Geuren, merktekens, kleine geluiden, manieren van bewegen, de stand van

oren, hoofd, een blik... Dat zijn de dingen die een beer voornamelijk gebruikt om te praten. Dat zijn de dingen die hun samenleven laat werken; zonder woorden.

Kunt u iets meer vertellen over uw bedrijf en de link met het gedrag van beren?

Onder elkaar hebben de beren het goed voor elkaar. Zoals ik al aangaf 'lezen' ze elkaar uitermate goed en weten daardoor maar al te goed wat hun soortgenoten bedoelen. Een beer beschikt over een pak communicatievaardigheden waar een mens niet eens bij stilstaat in zijn eigen gedrag. Het is dan ook niet te verwonderen dat communicatie een vaak voorkomend issue is bij de cliënten van coachingpraktijk.

Wat is uw band met beren?

Ik respecteer ze. Ik vind het een spijtige zaak dat er geen plaats meer voor ze is, en ik vind het verschrikkelijk wat we ze aandoen in kooien, circussen, betonputten... Ik kies voor de beer om na te denken over onze samenleving, over ons gebruik van deze planeet. Ik gebruik gedrag van de mens tegenover de beer om stil te staan bij vragen over plaats, toekomst, evolutie, de logica dat diersoorten uitsterven, de menselijke superioriteit, over mijn rol daarin, mijn keuzes. Ik kon ook kiezen voor bijen of voor

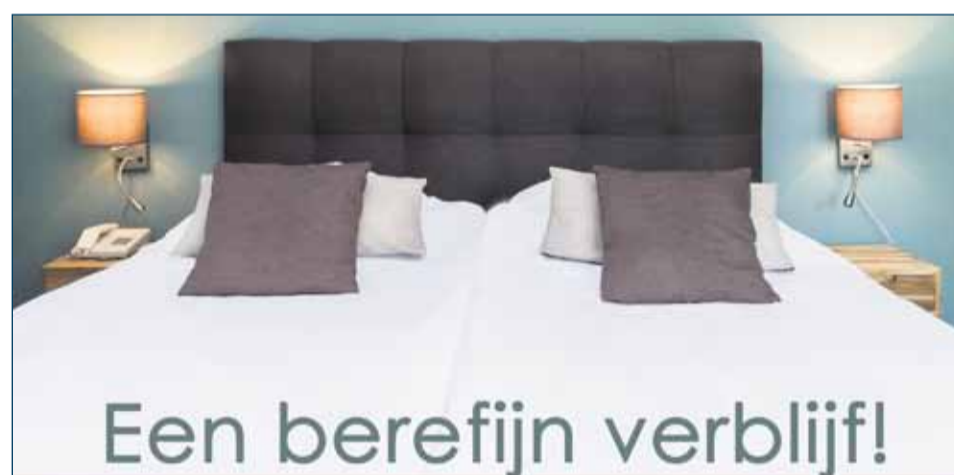
vossen of zo. Maar ik heb gekozen voor de beer.

Welke boodschap wilt u de lezers van de Berekrant meegeven?

Een beer is noch een 'fluffy' knuffel, noch een mensen-verscheurend dier. Ik wil iedereen uitnodigen om eens echt te kijken naar dieren, te kijken naar beren, en te proberen ze te lezen, proberen te achterhalen hoe zij het voor elkaar hebben in hun samenleving. En heel misschien ontdekken we dan dat wij als mensen nog veel van ze kunnen leren om onze eigen samenleving vriendelijker te maken.

Bart Desmet over beren

"Reeds lange tijd ben ik geïntrigeerd door het gedrag van bruine beren. Ik ging ze al meermaals opzoeken en fotograferen in zowel dierenparken als in het wild met als hoogtepunt een reis naar Katmai National Park in Alaska. Daarnaast volg ik meerdere mensen die werken rond het samenleven van beren en mensen. Bruine beren zijn dieren die al sinds mensenheugenis een agressief en aanvallend imago kregen door de mens. Dat zorgt ervoor dat mensen ze ook vandaag nog bejagen als teken van kracht en moed; ze gevangen nemen om te 'showen' als teken van menselijk lef en overheersing. Mensen willen een beer ook het liefst niet in hun ruime woonomgeving. Onze maatschappij heeft er geen plaats meer voor, dus moeten ze verjaagd en uitgeroeid worden."

Een berefijn verblijf!

in Hotel 't Paviljoen!

3-daags Grebbebergarrangement

(vanaf 44,50 per persoon, per nacht)

- Ontvangst met een welkomstdrankje naar keuze.
- Eerste avond een heerlijk 3-gangen menu.
- Twee overnachtingen in een standaardkamer.
- Inclusief ontbijt.
- Gebruik van onze sauna (± 1 uur).

Tip! Parkeer uw auto kosteloos op onze parkeerplaats. De dierentuin is op steenworp afstand van ons hotel.

HOTEL **'t PAVILJOEN**
Grebbebeweg 103-105 - 3911 AV Rhenen
Telefoon (0317) 619003 - info@paviljoen.nl - www.paviljoen.nl

BEAR ALERTS WORDEN REDDINGSOPERATIES!

Vlak voor Kerstmis 2018 werden drie Litouwse bruine beren (twee zussen en een broer) uit hun benarde situatie gered door Bears in Mind, het team van Natuurhulpcentrum en de lokale partners in Litouwen. Na een lange reis kwamen ze veilig in het opvangcentrum in België aan, waar ze tot 10 oktober mochten verblijven. De bijna tien maanden van intensieve zorg door de Belgische collega's had de beren goed gedaan! Ze waren in geweldige fysieke conditie en konden de lange reis naar hun uiteindelijke nieuwe thuis beginnen: Wild Ireland! Een opvangcentrum voor inheemse soorten en soorten die ooit op het Ierse eiland geleefd hebben zoals wolf, lynx en beer.

Aankomst

Koen Cuyten van Bears in Mind was vooruit gereisd, om de laatste zaken door te nemen met de nieuwe eigenaar. Na een reis van 24 uur kwamen de drie beren in Wild Ireland aan, vergezeld door drie medewerkers van Natuurhulpcentrum. Tijdens de reis waren de beren heel rustig gebleven, zoals ook het jaar ervoor tijdens de lange reis van Litouwen naar België. Alleen het mannetje liet bij aankomst weten dat hij toch echt graag uit de kooi wilde. Het was voor de nieuwe eigenaar en zijn vrouw een droom die uitkwam en een historisch moment: de bruine beer die na 3.000 jaar weer terug is op Ierse bodem!

Hereniging

De beren konden in hun binnenvverblijven bijkomen van de inspanningen. Ze genoten van de ruimte, het lekkers en zaagsel om in te rollen. Hoewel de beren zich in een compleet nieuwe omgeving bevonden, met nieuwe geuren en geluiden, waren ze bijzonder relaxt. Maar we zagen ook vrij snel dat ze elkaar weer

wilden zien. Ze maakten geluiden naar elkaar en probeerden elkaars geur op te snuiven. Daarom werd besloten om de broer en zussen na korte tijd al bij elkaar te laten. Ze waren blij elkaar weer te zien; ze besnuffelden elkaar en maakten veel lichamelijk contact, waarbij ze tevreden geluidjes maakten. Prachtig om te zien!

Naar buiten

Twee dagen later was het tijd om de drie voor het eerst in hun grote buitenverblijf te laten. Omdat ze uit België kwamen en in uitstekende gezondheid waren, was het niet nodig ze langere tijd binnen te houden en te monitoren. Ze moesten natuurlijk wel stap voor stap wennen aan hun nieuwe omgeving en alles wat daarbij komt kijken. Eenmaal buiten hebben de beren urenlang rondgerend, in het water gespeeld (ze hebben voor het eerst in hun leven gezwommen en genoten er zichtbaar van!) en met elkaar geworsteld. Wat een feest voor het oog en voor ons een duidelijk signaal

dat deze reddingsoperatie geslaagd is! Op naar de volgende...

Weesjes in Albanië

In april van dit jaar werd Bears in Mind benaderd door een groot bouwbedrijf. Tijdens werkzaamheden aan een oliepijpleiding was per ongeluk een moederbeer met twee jongen verstoord, waarna de moeder er vandoor was gegaan. Op aanraden van Bears in Mind is een provisorisch verblijf gebouwd. Het was cruciaal dat de jongen absoluut geen contact hadden met mensen zodat de beertjes later konden worden uitgezet in het wild. De enige faciliteit in Europa waar dit kan is het weesberens rehabilitatiestation in Roemenië. Om een kans te maken op een succesvolle rehabilitatie zouden de weesjes voor half

juli moeten aankomen. Daarna zou het niet meer mogelijk zijn om ze voor te bereiden op een leven in het wild, gezien hun leeftijd en de problemen die dit zou kunnen geven in de bestaande groep weesberens. Helaas slaagde de Roemeense overheid er niet in de papieren voor het transport op tijd klaar te hebben. Heel triest want nu zouden ze hun leven in gevangenschap moeten doorbrengen. Er moest snel een oplossing komen want in Albanië groeiden de twee uit hun verblijf en wist men niet goed meer wat ze ermee aanmoesten.

Tijdelijke oplossing

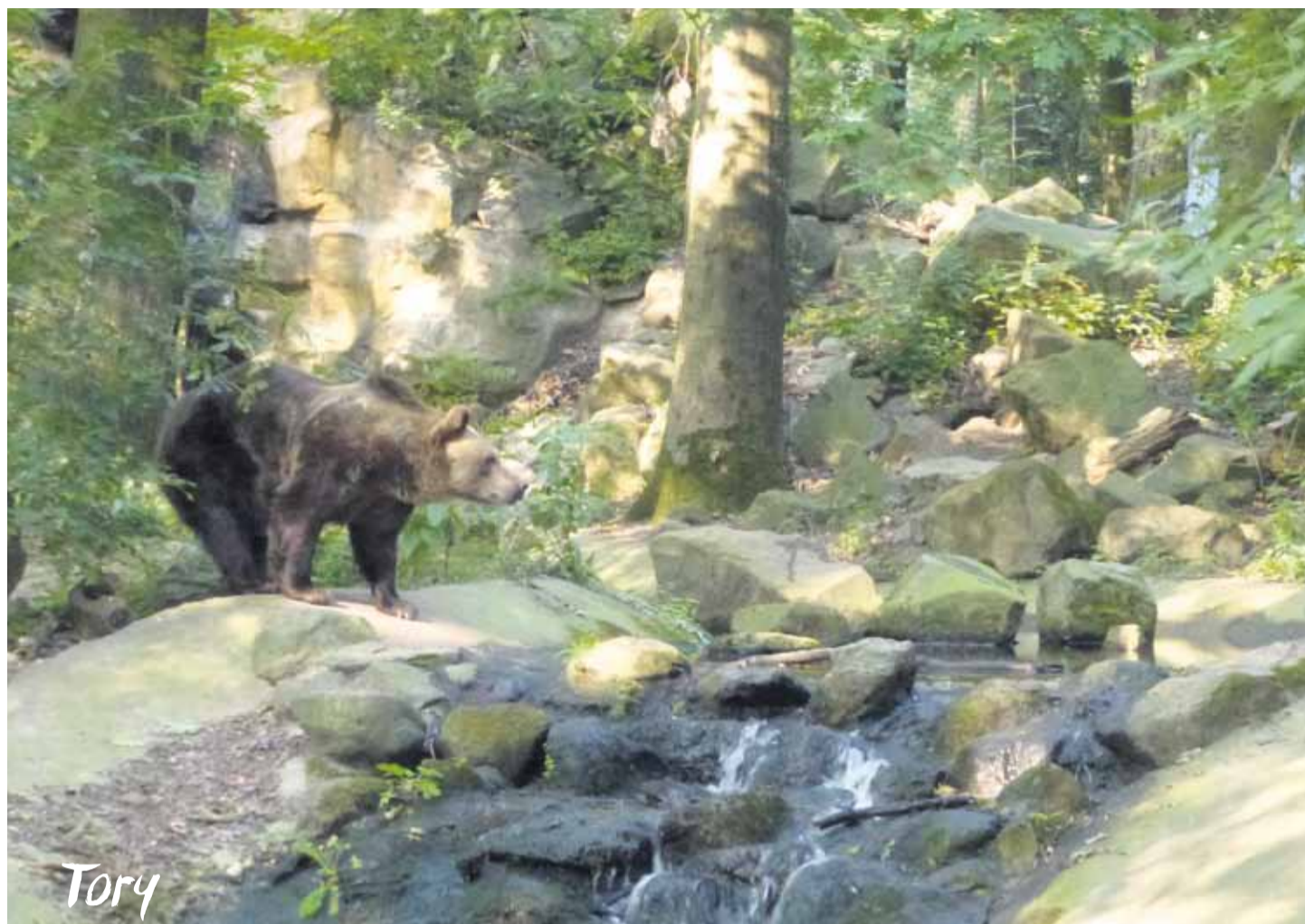
Met het vertrek van de drie Litouwse beren kwam er weer ruimte vrij in België. De twee Albanese beertjes gaan als alles meezit half november verhuizen naar het Belgische opvangcentrum. Ondertussen kwam er nog een Bear Alert melding bij ons binnen van een jong beertje in Rusland, met exact dezelfde leeftijd als de twee Albanese beertjes. We zijn nu bezig om dit beertje ook tegen het einde van het jaar naar België te krijgen. Jonge beren zijn heel goed bij elkaar te houden, en het zou in dit geval een perfecte oplossing zijn. Keep our fingers crossed en wordt vervolgd!

DE HERFST IS IN VOLLE GANG

Check ook onze Facebookpagina

Aan het einde van de zomer werden we nog even getraakteerd op een heuse 'oudewijvenzomer'; een prachtige nazomer maakte het medio september zeer aangenaam in Het Berenbos. Ook de beren genoten van de temperaturen en waren zeer actief. Er werd veel gezwommen en gewandeld. Eind september was al goed te zien dat de beren ook veel meer eten; allemaal waren ze al lekker dik en ook hun vacht was mooi vol. Dat ze zoveel eten heeft natuurlijk een reden, ze moeten immers vet genoeg worden om in winterrust te kunnen gaan. Met name Dadon probeert zoveel mogelijk te eten.

Tory

Duuk & Wolf

Mincho

Björna

Pesho

Dadon

ADOPTIE NIEUWS

Wij danken alle adoptie-ouders voor hun steun!

Björna is dol op wandelen, en zelfs in de winter maakt ze regelmatig een rondje door het bos. Als enige beer in Het Berenbos heeft ze geen traumatische achtergrond, en dat is te merken aan haar gedrag. Ze wil nog wel eens ondeugend uit de hoek komen, en is niet bang om de confrontatie te zoeken. Misschien dat ze daarom ook zo dol is op de wolven. Deze speelse dame is voor weer een jaar geadopteerd door Jolanda Biever en Aad Wallaard.

Mincho kwam samen met Keta in 2015 naar Het Berenbos. Hoewel Keta en Mincho geen echte vrienden waren, waren ze wel

aan elkaar gewend geraakt. Het zal voor Mincho dan ook wel even wennen zijn dat Keta er niet meer is. Vroeg in de ochtend wandelt hij regelmatig door het bos, zeker als hij walnoten kan vinden. Deze goedmoedige krachtpatser is ook dit jaar weer geadopteerd door Imar Spanjaars en Fleur Schreuders.

Net als Mincho is ook Pesho dol op eten, en daar doet hij veel moeite voor. Hoewel hij geen grote held is en confrontaties uit de weg gaat, is hij niet te beroerd om zijn aanwezigheid te laten gelden als het op eten aankomt. Dat hij ook een echte liefhebber

is, zie je aan zijn mooie glanzende vacht; alsof hij net onder de douche vandaan komt. Deze grote zachtaardige beer is opnieuw geadopteerd door een anonieme berenbeschermer.

En sinds kort is ook één van de vijf wolven geadopteerd! Het gaat om Scottie, één van de twee oudere wolven in Het Berenbos. Net als zijn broer is hij bijna een jaar ouder dan de andere drie wolven, maar dat wil niet zeggen dat hij minder speels is. Nog steeds zijn de vijf broers dol op ravotten en spelen. Scottie is geadopteerd door een anonieme dierenbeschermer.

Winkeltje

Wilt u een wolf adopteren?

Ga dan naar www.BEARSinMIND.org of stuur een bericht naar info@bearsinmind.org

TIP

Akkerbloemen

Prachtige mix van eenjarige bloemen
€ 2,00

Steun de beren door artikelen van Bears in Mind te bestellen. De opbrengst komt geheel ten goede aan projecten voor de bescherming van de beer in het wild en hulp aan de beer in nood. Ook leuk om cadeau te doen! Je kunt al deze artikelen ook bestellen via de webshop op www.BEARSinMIND.org.

Magneten

Maria

Dadon

Björna

Duuk

Igor

Keta

Mincho

Tory

Pesho

Wolke

Wolven

Knuffels

TIP

CLASSIC wolf L

PLAN bruine beer

SUPER SOFTIES wolf

Zilvertinnen theelepels met beer

Lepel 1

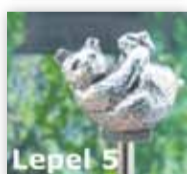
Lepel 2

Lepel 3

Lepel 4

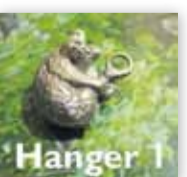

Lepel 5

Lepel 6

Zilvertinnen berenhangers

Hanger 1

Hanger 2

Postzegels

1 Nederland

1 Nederland

Eco T-shirt

Origineel ontwerp van Lucien de Groot met de tekst 'What's good for Bears is good for people'.

Dames S of M

Wit of lichtblauw

BESTELBON

Ja, ik steun de beren en wil graag de volgende artikelen bestellen.

PRODUCT	MAAT	AANTAL	KLEUR	PRIJS P.ST.	BEDRAG
Ansichtkaarten, set 10 stuks + enveloppen				€ 6,95	
Akkerbloemen mix NIEUW				€ 2,00	
Jute draagtas				€ 9,95	
Zilvertinnen berenhanger (hanger 1 of 2)				€ 4,95	
Zilvertinnen berenlepel (lepel 1, 2, 3, 4, 5 of 6)				€ 9,95	
Geschenkverpakking berenlepels 1 set TIP				€ 49,75	
Postzegels vel 10 stuks				€ 14,00	
Knuffels PLAN (Bruine beer / Wolf / Zwarte beer) TIP				€ 12,95	
Knuffels CLASSIC wolf Large TIP				€ 19,95	
Knuffels SUPER SOFTIES (Wolf / Beer) TIP				€ 10,95	
Magneten (Maria, Dadon, Björna, Duuk, Igor, Keta, Mincho, Tory, Pesho, Wolke of Wolven)				€ 3,00	
Eco T-shirt 'What's good for bears' Dames S of M (beide maten in blauw of wit) OP=OP				€ 12,50	
De verzendkosten binnen Nederland bedragen € 3,95. Verzending binnen Europa kost € 11,- en voor overige landen betaalt u € 18,- aan verzendkosten.					____
Totaal bedrag (inclusief verzendkosten)					____

Enmalige machtiging

SEPA

Naam: Bears in Mind
Adres: Postbus 9
Postcode: 3910 AA
Woonplaats: Rhenen
Land: Nederland
Incassant ID: NL71ZZZ411861020000
Kenmerk machtiging: Bestelling Berekrant 103

Stichting voor beren

Naam: de heer/mevrouw
Adres:
Postcode/Plaats:
E-mail:
Telefoon:
IBAN nummer: Datum:

Handtekening:

Vul de Bestelbon in en stuur deze naar Bears in Mind, Postbus 9, 3910 AA Rhenen.

DAG VAN DE NATUUR

Op woensdag 2 oktober vond de Dag van de Natuur plaats, de veiling van natuurbelevissen aangedragen door de leden van GlobeGuards. Onder de kundige leiding van veilingmeester Frank Buunk werden een heleboel unieke natuurbelevissen geveild. Zo konden bieders haviken en sperwers ringen op de Veluwe, een masterclass natuurfotografie volgen in de Millingerwaard of op verantwoorde wijze tijgers spotten in India. Bears in Mind bood het veilingitem 'Wat je van beren leren kan' aan; een rondleiding door Het Berenbos voor vijf personen inclusief lunch. Vier berenbeschermers kochten dit bereleuke item, waarvoor dank!

Eregast en keynote speaker professor Frans de Waal opende de avond met een interessant verhaal over emoties bij dieren. Met treffende voorbeelden liet hij het publiek zien dat dieren wel degelijk menselijke emoties als spijt, empathie of vriendschap hebben. De veiling die hierna volgde werd omlijst met een perfect diner, aangeboden door Koninklijke Burgers' Zoo. Aan het einde van de avond kon de balans worden opgemaakt: in totaal werd er meer dan € 94.000,- opgehaald voor de leden van GlobeGuards. De opbrengsten zullen ten goede komen aan de diverse natuurprojecten van de leden.

Doneer voor de Beer

Beregulle gevers!

Bears in Mind ontvangt geen subsidies en is financieel volledig afhankelijk van berenbeschermers, giftgevers, sponsors, en dergelijke. Een greep uit de vele gulle gevers:

S.F. Brouwer-Keij	Nederland
J. Priester	Zuid-Holland
I. Baartman	Gelderland
C.V.M. Drieghe	België
C. Coultre-Goedhart	Drenthe
C. Witvrouwen	België
L.M. Gravendeel	Gelderland
N. Baeckelmans	België
Hartendief Design	Nederland
T. Dorresteijn	Utrecht
J.J.M. Grooten	Utrecht

Natuurlijk danken wij ook alle overige begunstigers!

BEREN ALS ERFGENAAM

Weet u dat u Bears in Mind kunt opnemen in uw testament? Als u overweegt (een deel van) uw erfenis ten goede te laten komen aan de beren, dan kunt u Bears in Mind benoemen tot (mede-) erfgenaam!

Kijk voor meer informatie op:

www.bearsinmind.org/Steun-ons/Beren-als-erfgenaam of bel 0317 650220

OOK EEN STUKJE BERENBOS?

Wat is er nou mooier dan symbolisch eigenaar worden van een mooi stukje Berenbos en hiermee de beren in nood helpen. Het Berenbos is opgedeeld in ruim 2000 kavels van ±10 m². Voor € 525,- bent u voor 7 jaar lang 'kaveleigenaar'. U krijgt jaarlijks twee entreekaarten voor Ouwehands Dierenpark en Het Berenbos en natuurlijk een uitnodiging voor het jaarlijkse 'Berefeest'! Op de borden bij de ingang van Het Berenbos plaatsen wij de door u aangeleverde tekst achter uw kavelnummer.

Kijk voor meer informatie op:

www.bearsinmind.org/Steun-ons/een-stuk-berenbos-kopen of bel 0317 650220

NL 26 TRIO 025.46.92.664

BEARS in MIND

BEARS IN MIND
Rhenen

Bon voor een beregoed gebaar!

Berenbeschermmer

- Ja, ik word tot wederopzegging berenbeschermmer voor:
- € 25,00 € 30,00 € 35,00 € per jaar
 - € 3,00 € 5,00 € 7,50 € per maand

Vanaf € 25,00 per jaar of € 3,00 per maand heeft u de volgende opties:

Ik ontvang de Berekrant graag per post per mail niet

Ik stel wel / geen prijs op een uitnodiging voor het jaarlijkse Berefeest.

- Ja, ik help de beren met een eenmalige gift van € 7,50 € 12,50 € 25,00 €.....

Dit is een SEPA machtiging. Ik machtig Bears in Mind het ingevulde bedrag af te schrijven van mijn bankrekening.

Naam: Bears in Mind
 Adres: Postbus 9
 Postcode: 3910 AA
 Woonplaats: Rhenen
 Land: Nederland
 Incassant ID: NL71ZZZ411861020000
 Kenmerk machtiging: Donatie Berekrant 103

Naam: de heer/mevrouw
 Adres:
 Postcode/Plaats:
 Telefoon:
 E-mail:
 IBANnummer:
 Datum:
 Handtekening:

U kunt deze bon sturen naar: Postbus 9, 3910 AA Rhenen
 of info@bearsinmind.org

Colofon

Aan deze krant werkten mee: Koen Cuyten, Bert de Smidt en Ingrid Vermeulen
 Eindredactie: Bert de Smidt
 Opmaak: Wilma Termeer (CardShop.nu, Tiel)
 Druk: DKZET Offsetrotatie

Voor vragen, opmerkingen, tekeningen of brieven: Bears in Mind, Postbus 9, 3910 AA Rhenen, tel.: (0317) 650220, info@bearsinmind.org

Meer informatie: www.bearsinmind.org
www.largebearenclosures.com en
www.bearalert.org

IBAN NL 26 TRIO 025.46.92.664